

Ústřední kontrolní a zkušební ústav zemědělský

Sídlo ústavu: Hroznová 63/2, 656 06 Brno

Oblastní odbor Planá nad Lužnicí, ČSLA 23, 391 11 Planá nad Lužnicí

Planá nad Lužnicí 4. 8. 2014

čj. UKZUZ 058413/2014

Zpráva č. 16 oblastního odboru PLANÁ NAD LUŽNICÍ o výskytu škodlivých organismů a poruch za období od 21. 7. – 3. 8. 2014

1. Počasí

Ve 30. týdnu bylo převážně jasno, polojasno až zataženo s občasnými dešťovými přeháňkami a ranními teplotami 13 až 18 °C, odpolední teploty dosahovaly k 25-30 °C s vysokou vlhkostí vzduchu. Ve 31. týdnu se vyskytovaly lokální přeháňky a bouřky, které zvláště v úplném závěru týdne zasáhly celé území oblasti, místy byly velmi intenzivní, na mnoha místech s kroupami. Lokálně došlo ke zvýšení hladiny řek a potoků, v okrese Prachatice až na 3. povodňový stupeň. Za sledované období napršelo podle lokalit až 95 mm srážek.

2. Výskyt škodlivých organismů a poruch

Srážky ve 31. týdnu pomáhají zlepšit stav porostů brambor a následně nárůst hlíz. Tam, kde přišly bouřky se silným větrem, jsou polehlé porosty dosud nesklizených ozimých pšenic. Probíhá sklizeň pšenice ozimé, zatím je sklizeno cca 50 % ploch, triticales a ovsa. Sklizeň je přerušována častými dešťovými srážkami. Ukončena je sklizeň ječmene ozimého a řepky ozimé.

V okrese Tábor (Tábor, Sezimovo Ústí, Soběslav, Dobřejice, Radenín) a Jindřichův Hradec (Deštná) bylo pozorováno zasychání listů jírovce maďalu (*Aesculus hippocastanum*) způsobené klíněnkou jírovcovou (*Cameraria ohridella*).

U drobných pěstitelů okurek zaznamenány silné výskyty molice skleníkové (*Trialeurodes vaporarum*).

OBILNINY

PŠENICE OZIMÁ (RF 87-93 BBCH)

Porosty pšenic se nacházejí v růstové fázi žluté zralosti, deformace tlakem nehtu ireverzibilní až po zrna se uvolňují.

Slabý výskyt černí obilnin (*Alternaria* spp., *Cladosporium* spp.) v klasech byl zjištěn v okrese Třebíč (Příštpo, 31.7.).

Slabý výskyt lemované stébelné skvrnitosti pšenice (*Rhizoctonia cerealis*) v okrese Prachatice (Prachatice, 1.8.).

Nálet samců obaleče obilního (*Cnephasia pumicana*) do feromonových lapačů byl pozorován v okrese Tábor (Bechyňská Smoleč, 22.7.).

JEČMEN JARNÍ (92 BBCH)

Mrtvá zralost: zrno již nelze nehtem palce stisknout ani zlomit.

Slabý výskyt černí obilnin (*Alternaria* spp., *Cladosporium* spp.) v klasech byl zjištěn v okrese Třebíč (Střítež u třebíče, 29.7.).

KUKUŘICE (RF 41-71 BBCH)

Porosty jsou ve fázi, kdy pochva praporcového listu se prodlužuje až do fáze, kdy první zrna dosáhla poloviny své konečné velikosti, obsah zrn vodnatý.

Silný výskyt dospělců bázlivce kukuřičného (*Diabrotica virgifera*) zaznamenan v okrese Tábor (Soběslav, 3.8., Kladruhy, 31.7.), Třebíč (Nárameč, 31.7.), střední výskyt v okrese Pelhřimov (Starý Pelhřimov, 1.8.), Třebíč (Rapotice, 31.7.), Strakonice (Kbelnice, 31.7.), Jindřichův Hradec (Deštná, 22.7.), slabý výskyt v okrese Třebíč (Kozlany, 31.7.), Jindřichův Hradec (Rodvínov, 31.7.), Pelhřimov (Nová Buková, 28.7.), Tábor (Hodonice u Bechyně, 25.7.).

Pozorování se provádí v porostech všech typů kukuřic, přednostně na pozemcích osetých kukuřicí i v předchozím roce nebo s výskytem plevelných rostlin – výdrolu kukuřice v následné plodině v předchozím roce, nebo na pozemcích se zkráceným osevním postupem. Monitoring výskytu dospělců na lepových deskách se provádí minimálně jednou týdně v období od 20. června do poloviny října.

Chemická ochrana proti larvám se doporučuje při hodnotě 35 a více dospělců v průměru na jeden lapák za 14 dnů v předchozím roce. Aplikují se insekticidní mořidla nebo půdní insekticidy při setí nebo v době líhnutí larev.

Doporučený termín prvního ošetření proti dospělcům v oblasti kontinuálního šíření na pozemcích s opakovaným pěstováním kukuřice nastává v období dvou až tří týdnů po zjištění prvního jedince ve feromonových lapácích, překračujícím práh škodlivosti, který je stanoven na 35 a více dospělců v průměru na jeden lapák za 14 dnů.

Slabý výskyt dospělců zavíječe kukuřičného (*Ostrinia nubilalis*) ve světelných lapačích zachycen v okrese Pelhřimov (Humpolec, 23.7., 26.7. a 30.7.). V okrese Jihlava (Bohuslavice) jsou dospělci zachytáváni v lapači téměř každý den v počtu 1 až 3 ks.

Preventivní metodou ochrany je dodržování osevního postupu (nepěstovat kukuřici po kukuřici) a hluboká orba.

Účinnost chemické a biologické ochrany je závislá na přesné signalizaci výskytu dospělců v porostu kukuřice. Výsledky monitoringu letové aktivity pomocí světelných lapačů jsou pravidelně aktualizovány na webových stránkách ÚKZÚZ: <http://eagri.cz/public/web/ukzuz/portal/skodlive-organismy/nalety-skudcu-do-svetelnych-lapacu.html>

Optimální termín chemického ošetření nastává v době, kdy se z prvních nakladených snůšek začínají líhnout housenky, tj. když ve vajíčkách prosvítá tvar housenky s tmavě pigmentovanou hlavou.

LUSKOVINY

HRÁCH SETÝ (RF 85-89 BBCH)

Růstová fáze, kdy je asi 50% lusků specificky vybarveno dle druhu a odrůdy, semena jsou suchá a tvrdá, do fáze plné zralosti.

Střední výskyt **padlí hrachu (*Erysiphe baeumleri*)** zjištěn v okrese Strakonice (Modlešovice, 31.7.).

Preventivní ochrana spočívá v používání zdravého osiva, správné agrotechnice, v dodržování zásad střídání plodin (odstup v osevním sledu 4 – 5 let), ve výběru pozemku, v regulaci zaplevelení a provzdušnění porostu. Přímá ochrana se neprovádí.

Střední výskyt **plísňě hrachu (*Peronospora pisi*)** byl zjištěn v okrese Tábor (Opařany, 22.7.), Strakonice (Modlešovice, 31.7.).

V RF 31 – 79 se při průchodu porostem prohlédne 50 úponků a palistů (na deseti místech vždy 5 úponků a palistů) a zjišťuje se počet napadených úponků a palistů.

Preventivní ochrana spočívá v používání zdravého osiva, správné agrotechnice, odstup v osevním sledu 4-5 let, regulace zaplevelení. Přímá ochrana – moření osiva, fungicidní ošetření. Ošetření se doporučuje při 10 – 30% napadení. Ošetřuje se při ohrožení, nejpozději při zjištění prvního výskytu.

Střední výskyt **mykoferelové hnědé strupovitosti hrachu (*Mycosphaerella pinodes*)** na rostlinách i luskách byl pozorován v okrese Strakonice (Modlešovice, 31.7.), slabý výskyt v okrese Tábor (Opařany, 22.7.).

Při úhlopříčném průchodu porostem se na deseti místech prohlédne vždy 5 za sebou rostoucích rostlin. Vyhodnotí se % napadených rostlin. Ošetření se doporučuje při 10 – 50 % napadených rostlin.

OLEJNINY

MÁK SETÝ (RF 70-74 BBCH)

Porosty máku jsou ve fázi zrání tobolky až do fáze vysychání a zrání tobolky-žlutá zralost.

Pozitivní výskyt **plísňě máku (*Peronospora arborescens*)** byl zjištěn v okrese Třebíč (Třesov, 25.7.).

Pozorování se provádí v době od začátku stonkování do začátku květu, kontroluje se 100 rostlin (na 10 místech 10 za sebou rostoucích rostlin). Škodlivý výskyt je 2 – 5 % napadených rostlin.

Ochrana: moření osiva, střídání plodin, řidší porosty.

Pozitivní výskyt **pleosporové hnědé skvrnitosti máku (*Pleospora papaveracea*)** byl pozorován v okrese Třebíč (Třesov, 25.7.), Tábor (Kajetín, 22.7.).

Při průchodu porostem se na deseti místech prohlédne vždy 10 za sebou rostoucích rostlin. Zjišťuje se % napadení rostlin.

Ochrana: fungicidní ošetření od období krátce před květem, nejpozději do konce květu. Ošetření se doporučuje v RF 40 – 52 při výskytu 2 – 5 % napadených rostlin, v RF 70 – 80 při výskytu 5 – 8 % napadených rostlin.

Ošetření porostů se provádí do fáze 4 - 5 listů v případě výskytu 3 - 4 brouků na 1 m řádku. Proti larvám na kořenech jsou chemické přípravky neúčinné.

Slabý výskyt **šedé plísnovitosti máku (*Botryotinia fuckeliana*)** zaznamenán v okrese Třebíč (Třesov, 31.7.), Tábor (Kajetín, 22.7.).

Slabý výskyt larev krytonosce makovicového (*Neoglocianus maculaalba*) byl pozorován v okrese Třebíč (Třesov, 31.7.).

Ochrana: Ošetří se porosty, kde napadení dosáhlo 5 a více procent rostlin.

V okrese Třebíč (Třesov, 31.7.) zaznamenán výskyt žlabatky stonkové (*Timaspis papaveris*) a bejlomorky makové (*Dasineura papaveris*).

OKOPANINY

BRAMBORY (RF 71-81 BBCH)

Porosty brambor jsou od fáze počátku nasazování bobulí do fáze, kdy první listy žloutnou.

Výskyt aktinobakteriální obecné strupovitosti bramboru (*Streptomyces scabiei*) pozorován v okrese Pelhřimov (Leskovice, 21.7.).

Slabý výskyt plísňě bramboru (*Phytophthora infestans*) pozorován v okrese Pelhřimov (Leskovice, 21.7., Radějov u Buřenic, 1.8.), České Budějovice (Chlumec, 23.7.), Tábor (Oblajovice, 23.7.), Třebíč (Ocmanice, 31.7.), Písek (Lučkovice, 1.8.), Jindřichův Hradec (Velký Ratmírov, 1.8.).

Informace k ošetření proti plísni bramborové a další informace naleznete v programu „Prognóza plísňě bramboru“, který je dostupný na internetových stránkách ÚKZÚZ:
<http://eagri.cz/public/web/ukzuz/portal/skodlive-organismy/prognozy-vyskytu-so-na-uzemi-cr/vyskyt-plisne-bramboru.html>

Pozitivní výskyt vločkovitosti hlíz bramboru (*Thanatephorus cucumeris*) byl zjištěn v okrese Pelhřimov (Hořepník, 21.7.).

Při průchodu porostem se na 10 místech prohlédne vždy 5 za sebou rostoucích rostlin. Sleduje se výskyt příznaků choroby na nati rostlin. Sleduje se napadení natě od druhé poloviny vegetace do začátku dozrávání, fáze 51-38 BBCH.

Chemická ochrana: moření sadbových hlíz.

Slabý výskyt larev L₃ a L₄ mandelinky bramborové (*Leptinotarsa decemlineata*) na listech byl zjištěn v okrese České Budějovice (Chlumec, 23.7.), Tábor (Oblajovice, 23.7.).

Porost se prochází ve směru výsadby a zaznamenává se počet brouků. Počet a délka průchodů se stanoví tak, aby bylo prohlédnuto 0,1 ha, u ploch větších jak 10 ha 0,2 ha, přičemž je nutno porost projít nejméně 4x na různých místech tak, aby bylo podchyceno průměrné napadení.

Chemickou ochranu je třeba zahájit při výskytu 100 brouků, nebo 5000 larev na 1 ha.

OVOCNÉ DŘEVINY

Jádroviny

JABLOŇ (RF 77-81 BBCH)

Jabloně jsou ve fázi, kdy plod dosahuje asi 70 % (polovinu konečné velikosti), do fáze počátku zrání, vývoj odrůdově specifického zbarvení plodu.

Slabý výskyt padlí jabloně (*Podosphaera leucotricha*) pozorován v okrese Prachatice (Krtely, 31.7.).

Včasně a opakovaně mechanické odstraňování primárně napadených částí stromů („pomoučené“ listové a květní růžice) omezí sekundární šíření padlí. Chemická ochrana

vyžaduje pravidelná fungicidní ošetření v intervalu 7-10 dnů od fenofáze BBCH 56-57 (stadium růžového poupěte) až do poloviny července.

Slabý výskyt **strupovitosti jableoní (*Venturia inaequalis*)** byl pozorován v okrese Prachatice (Krtely, 31.7.).

Vrchol letu samců **obaleče jablečného (*Cydia pomonella*)** byl sledován v okrese Prachatice (Krtely, 17.7.). Střední intenzita výskytu samců v okrese Prachatice (Krtely, 28.7.), slabá intenzita v okrese Jihlava (Bedřichov u Jihlavy, 31.7.), Tábor (Měšice u Tábora, 31.7.), Pelhřimov (Humpolec, 28.7.), Třebíč (Jaroměřice nad Rokytnou, 28.7.), České Budějovice (Hosín, 21.7.).

Slabý výskyt samců **obaleče jabloňového (*Hedya nubiferana*)** sledován v okrese Tábor (Měšice u Tábora, 28.7.), Prachatice (Krtely, 28.7.), Třebíč (Jaroměřice nad Rokytnou, 28.7.), České Budějovice (Hosín, 21.7., Temelín, 25.7.).

Slabý výskyt **obaleče růžového (*Archips rosana*)** byl zaznamenán v okrese Tábor (Měšice u Tábora, 28.7.), Třebíč (Jaroměřice nad Rokytnou, 28.7.), Prachatice (Krtely, 24.7.), České Budějovice (Hosín, 21.7.).

Slabý výskyt samců **obaleče zahradního (*Archips podanus*)** zaznamenán v okrese Prachatice (Krtely, 31.7.), Tábor (Měšice u Tábora, 28.7.), Třebíč (Jaroměřice nad Rokytnou, 28.7.), České Budějovice (Temelín, 21.7.).

Slabý výskyt samců **obaleče zimolézového (*Adoxophyes orana*)** pozorován v okrese Třebíč (Jaroměřice nad Rokytnou, 28.7.), Tábor (Měšice u Tábora, 31.7.), Prachatice (Krtely, 22.7.),

Slabý výskyt samců **obaleče pupenového (*Spilonota ocellana*)** zachycen v okrese Třebíč (Jaroměřice nad Rokytnou, 28.7.), Prachatice (Krtely, 24.7.), České Budějovice (Temelín, 25.7.).

Sledování letu imag do feromonových lapáků se provádí 2x týdně od 10.5. do 15.9. a jednorázově se před sklizní zjišťuje počet napadených plodů.

Ošetření je třeba zahájit 7-8 dní po vrcholu letu první nebo druhé generace. Proti první generaci se ošetřuje jen při malé násadě květenství, nebo při mimořádně silném výskytu motýlů ve feromonovém lapači. Ošetření proti druhé generaci je účelné pokud se ve feromonovém lapači zjistí při dvou až tří denním intervalu 8-10 dospělců v průměru na jeden lapač. Trvá-li let motýlů delší dobu, je možno ošetření zopakovat s přihlédnutím k délce doby účinnosti použitého insekticidu.

Peckoviny

SLIVŮN (RF 81-85 BBCH)

Stromy slivoní jsou ve fázi počátku zrání, vývoj odrůdově specifického zbarvení plodu (zesvětlení) do fáze pokročilé zrání, nárůst intenzity odrůdově specifického zbarvení.

Vrchol letu samců **obaleče švestkového (*Cydia funebrana*)** se silnou intenzitou byl zjištěn v okrese Třebíč (Sudice u Náměště nad Oslavou, 29.7.), silný výskyt v okrese České Budějovice (Temelín, 24.7.), slabý výskyt v okrese Jihlava (Bedřichov u Jihlavy, 31.7.).

Slabý nálet samců **obaleče východního (*Grapholita molesta*)** do feromonového lapače byl zjištěn v okrese Třebíč (Sudice u Náměště nad Oslavou, 1.8.), Jihlava (Bedřichov u Jihlavy, 28.7.).

*Sledování letu dospělců **obaleče švestkového** a **obaleče východního** do feromonových lapačů se provádí 2 x týdně od 1.5. do 15.9. a jednorázově se před sklizní zjišťuje počet napadených plodů. **Dospělci létají ve dvou vlnách. Proti první generaci je třeba zasahovat jen v případě nízké násady plodů. Proti druhé generaci se doporučuje aplikovat registrované insekticidy za týden po vrcholu letu samců do feromonových lapáků, nebo při zjištění dvou a více vajíček na 100 náhodně odebraných plodech.***

Za oblastní odbor zpracovali: Ing. Pavla Fialová a Lukáš Čech